

CV om TV

En dansk Dante i den elektroniske skuggeheimen

Av Erik Skjeveland

Noe av sjarmen ved den danske rockepoeten C.V. Jørgensen er at han er så lite kjent utenfor Danmark. Selv oppdaget jeg ham gjennom hans syvende og mest kjente album: *Tidens Tern* fra 1980. Så vidt jeg vet er dette en av de få CV-utgivelser som er forsøkt markedsført i Norge – og takk for det. Jeg plukket opp en kassettutgave i en tilbudsboks en gang, for å ha noe å spille i bilen, siden har jeg vært hekta. Du får ikke fatt i CVs plater i norske butikker. De fleste ekspeditører har ikke hørt om ham og CV finnes heller ikke i norske platekataloger. Jeg pleier derfor å kjøpe hans CD-er på Kastrup flyplass, når jeg er «in transit», så å si. I disse massemedietider er det godt gjort for en så dyktig sangpoet å forbli ukjent – utenfor Danmarks grenser vel å merke – dette er i seg selv et kvalitetstegn. CV kan nok takke sitt danske moderspråk for den anonymiteten han nyter utenfor fedrelandet, hadde han skrevet sanger på engelsk, ville han for lengst vært viklet inn i et klebrig virvar av genidyrkende kjendiserifjas. CV selv synes å inneha en medfødt skepsis overfor berømmelsens tomheter og er ikke redd for å leve hemmelig.

Du som ikke har hørt om C. V. Jørgensen har noe å glede deg til.

Sanger fra et fjernsynt helvete

CVs siste studioutgivelse, *Fraklip fra det fjerne*, er en perle av et album. Jeg har betegnet CV som sangpoet og vil derfor ta utgangspunkt i hans sangtekster, disse er nemlig av høy litterær kvalitet. Sangene på *Fraklip fra det fjerne* utgjør et syklus på 10 dikt som sammen danner en nøye gjennomarbeidet helhet. Jeg

skal i all hovedsak ta for meg *én* sang, nemlig åpningssporet, «Alverdens turbulens»; der tar CV bladet fra munnen med det samme:

Alverdens turbulens
Fortaber seg imens
Hun zapper mit cirkus til ro
Min intelligens
Går på vågeblus imens
Lucifer går rundt uden sko på

Det er en ordknapp stil CV benytter på denne platen, men knappheten er bare på overflaten; disse versene er tettpakket med betydning på flere meningsplan. De seks åpningslinjene berører, uten nøling, alle hovedtemaene på albumet. La oss se litt nærmere på dem:

1. Verdenssituasjonen: «Alverdens turbulens» utgjør det tause bakteppet for alle sangene på platen. I vår overmette, velstandssyke forbrukerverden er turbulensen fortiet og forvridt av underholdningsindustriens fordummende brød og sirkus. Med andre ord: verdenssituasjonen «zappes» til ro av forbruk og underholdning. Hvalkjendisen Keikos rumlende, svarthvite mage overdøver lidelsen til titusener av sultende barn verden over (litt hvalkjøtt kunne mettend en god del av dem), mens UNICEF må legge «dåselatter» på bilder av de fattige for å få en respons fra våre fjernsynshyponiserte blikk. De vestlige barna, som eser ut av helt andre grunner enn sult, er også offer for dette syndromet.

2. TV: Lavmålskulturen som fremfor alt gjør seg gjeldende på fjernsynet, er det sentrale hovedtemaet på denne platen, i sterk kontrast til den overdøvede

og fortiede verdensturbulensen. Fjernsynet fører til at «alverdens turbulens fortaber seg». Den Vestlige fjernsynskulturen er bygget på to grunnpilarer: forbruk og underholdning, mens glemsel utgjør resten av byggematerialet. Litt glemsel er ikke galt i og for seg, tvert om faktisk, det å kunne glemme er en dyd av nødvendighet i visse situasjoner; selv den dypttenkende filosofen Ludwig Wittgenstein pleide å gå på kino, i ny og ne, for å tømme hodet sitt for tanker. Men alt med måte. CV presenterer på denne sangen, bokstavelig talt, *fraklipp* fra den mest *verdensfjerne* underholdningsindustrien. Linjen: «Hun zapper mit sirkus til ro» referer til et lydklipp fra et amerikansk «talk show» av det mest smakløse, skandaledyrkende slaget, ala Oprah Winfrey, Ricki Lake eller Jerry Springer. Dette lydutdraget er integrert i sangen på glimrende vis. Her hører vi to kvinner som, på umiskjennelig vis for alle som har sett slike programmer (finnes det virkelig noen som ikke har det?), sladrer om en annen kvinne som har ligget med en fyr på en fest, i fullt påsyn av sine venner. Lydsnittet avsluttes av en kvinne som med moraliserende stemme kommenterer dette slik: «this girl had no pride!». Dette er en ironi så sublim at man ikke får den med seg med det samme. Stemmen som uttaler ordene høres ut som Oprah Winfrey. Disse sladreshowene utgjør nettopp en form for *o(p)ral onani* av verste sort, som foregår i full offentlighet. Den nedlatende kommentaren «this girl had no pride» blir av CV gjort til en ufrivillig selvironi i TV-stemmens munn. Glimrende gjort! Det er nettopp programledere som Oprah, Ricki eller Jerry som mest av alle mangler selvrespekt; de er «Høj i hatten & fuld av pral / Evigt jagtende en lav moral», som CV syrlig uttrykker det på sangen «Dagdriverdrømme». Det mest skremmende med fjernsynets lavmålsprogrammer er ikke først og fremst at folk ser på dem – at brød og sirkus fenger har vært kjent lenge – derimot er det vanskelig å fatte at så mange høyt kvalifiserte personer *jobber* med å produsere programmer som «Big Brother», «Temptation Island» eller «Ungkaren». Finnes det virkelige så mange folk uten selvrespekt? «Respekt er et must & et must er ingen leg // Jeg

synes jeg så du blev en lille smule bleg / Et spørsmål om respekt er ingen sag for sig» synger CV trefende på dette albumets syvende sang, «Nede med nuet».

På sangen «Alverdens turbulens» har CV tatt noe av det mest smakløse, det mest kyniske og respektløse fjernsynssøppelet og gjort det om til stor kunst. Ironi på aller høyeste lavnivå! De fleste av oss klager på TV-været, men ingen gjør noe med det. De fleste av oss er bare blitt tykkhudete, vi zapper oss til ro ved hjelp av AV-knappen og glemmer alle de som zappes til ro mens fjernsynet fremdeles står på, vi overlater dem til seg selv, ikke minst gjelder dette barn og ungdom. Fjernsynet er vår tids automatiske barnepasser, oppdrager og hypnotisør – vår tids «rottefanger fra Hameln». På sangen «Flimmer fra en fjerner» beskriver CV dette slik: «Flimmer fra en fjerner / Blålys til de små / En enkesilo fuld af sjatter / En ubemandet hjemløs / Trappe op & trappe ned / Vi er langt længere ude end vi fatter». Den kulturen som fjernsynet representerer synes allmektig, den har usynlige fingre som strekker seg grådig inn i alle hjem, trapper opp og trapper ned, å kjempe mot den er et sisyfosarbeid som ingen vil ta på seg. Politikerne er livredde for fjernsynets mediemakt, dets innflytelse på samfunnet er enorm. Vi skal være takknemlige at en artist av CVs format tar seg tid til å gå løs på problemet. Hvor mange tomme timer med kringkastet søppel har han måttet lide seg gjennom for å finne lydskuttet på denne sangen? Kanskje ikke så mange. Kontrasten mellom «alverdens turbulens» og vår underholdningsdopede og passive forbrukerkultur er noe som berøres i nesten alle sangene på denne platen.

3. Dumheten: Et annet hovedtema på *Fraklip fra det fjerne* omtaler CV i linjene: «Min intelligens / Går på vågeblus imens / Lucifer går rundt uden sko på». På ironisk vis brukes ordet «intelligens» til å signalisere sin motsetning, nemlig dumheten, et fenomen som praktisk talt *stråler* ut av fjernsynsapparatene. Tankene går til John Lennons presise og sarkastiske iakttagelse: «Keep you doped with religion and sex

and TV / And you think you're so clever and classless and free / But you're still fucking peasants as far as I can see» («Working class hero»). TV-religion og TV-sex er big business i det 21. århundre. Fjernsynet

som allmektig fordummingsapparat tar CV et oppgjør med på denne platen. Til tider kan han være så nådeløs og krass at en rett og slett *nyter* de giftige sarkasmene. På sangen «Endnu en vinter» kommer

han med følgende stikk: «De søgende sjæle spiller gerne fallit / De jammer på kvadratet av mit genomsnit / Skriften på væggen lyser kridende hvidt / Mens vi nærmer oss endnu en vinter». Men ironikeren CV (eller platens «forteller» for å være litt pertentlig) ser også sine egne feil og vet å markere dette med selvironi: «Nogen går til hånde i en billedbutikk / Andre går i selvsving uden logik / Selv er jeg til fals for en hurtig replik / Skæbner ekspederes på et øjeblik» («Mit lille reservat»). Det finnes like mye intelligent dumhet som enfoldig dumhet her i verden, og den intelligente dumheten er ofte mye verre enn den enfoldige.

4. Den mytologiske underverden som kontrast:

CV nøyer seg ikke med å være bitende ironisk på «Alverdens turbulens», han utvider også sangens valør ved å knytte den opp til et *åndelig* eller *mytologisk* plan gjennom bruken av ordet «Lucifer». Platen er strødd med lignende allusjoner som: «skygger på et skråplan», «bøhmænd uden pli» og «ånder på et sølvfad»; «himlen» er «skudt i senk», «flokke af dæmoner / synger sange uden ord» og «skriften på væggen lyser kridende hvidt», folk «går i graven uden adressat» mens andre forsøker å jage «fanden i seng» og trøster seg med «altervin» etterpå; her finnes «vantro der hyler i flokk» mens «de søgende sjæle spiller gerne fallit», og endelig finnes det et ensomt «jeg» (vår pertentlige forteller) som føler seg en «anelse gudsforladt & skriger på frelse hver eneste nat».

CV bruker referanser til skygger, ånder, demoner, djevlere og guder til å skape en allegori mellom fjernsynets skyggeaktige, flimrende bilder og vår kristne mytologi, og da særlig den mytologien som har med døden og dødsriket å gjøre. På den tredje sangen, «Kort proces», lyder refrengnet «Hvor går man hen når alt går ned» og svaret på dette retoriske spørsmålet er opplagt: *det går til Helvete*. Det er noe uhyre kraftfullt i denne sammenkoblingen av livløse bilder som blafrer i de tusen tussmørke hjem og vår felles mytologi om fortapte sjeler som vandrer hvileløst omkring i dødsrikets evige skumringstime. Det

er denne allegorien, mellom blåelektroniske fjernsynsbilder og mytologiske fiksjonsbilder, som vekker assosiasjoner til Dantes *Inferno* hos meg. Sett i et slikt lys utvider betydningen til platens tre første vers seg betraktelig: «Alverdens turbulens / Fortaber sig imens / Hun zapper mit cirkus til ro»; i denne åpningsscenen er det som fortelleren legger verden bak seg i det han stiger ned i dødsriket, inngangen til Helvete går gjennom fjernsynsskjermen.

Denne TV/dødsrike-allegorien er CVs hovedgrep på platen, noe som også signaliseres på coveret der en utydelig skygge (beskrevet som et «spøgelse» bakerst på albumets tekstark) løfter sin hånd mot oss. Er dette spøkelset en skygge på en fjernsynsskjerm? eller er det en fortapt sjel i dødsriket? – kanskje er det et bilde av CV selv, stående på en røykfull scene med en lyskaster bak seg, der han lik en Vergil rekker hånden mot oss for å by på en tur gjennom Helheim. *Fraklip fra det fjerne* er et meget gjennomarbeidet kunstverk, på alle plan.

Det er et moderne, elektronisk underholdningsinferno lytteren ledes gjennom på disse sangene. Syvende til tiende vers på «Alverdens turbulens» lyder således:

Hulvejen emmer af hugorm & spy
 Stilheden raser i vilden sky
 Tampen den brænder & hampen er i hus
 Dage uden ende gør mænd til mus

Det er sjelden sterk kost innenfor populærmusikken dette her. Igjen er sammenligningen med Dante på sin plass. Det var nettopp linjene «Hulvejen emmer af hugorm & spy / Stilheden raser i vilden sky», som først vekket assosiasjonene til Dantes *Guddommelige komedie* hos meg. Dantes verk begynner med en hovedperson som har gått seg vill på en slags «hulvej», og i sangene som omhandler Helvete finnes det mange referanser til avskyelige lukter og vemmelige krypdyr, samt ild og røyk. I *Inferno* er det tussmørkt mens tiden er statisk og uten ende, «dage uden ende» finner en også på fjernsynets evigvarende såpeoperer, der aktørene vandrer viljeløse, som levende døde, gjennom en tom handling av vage følelser og dvelende selvpoptatthet – hjelpeløse som mus i en laby-

rint. «Stilheden» som raser «i vilden sky» kan lignedes med Guds evige, fordømmende stillhet overfor de fortapte sjeler. Den tomme støyen som dominerer alle massemedier er også en form for larmende stillhet. Med bemerkelsesverdig få ord greier CV å skape en allegori mellom TeVe og HelVeTe. Assosiasjonene til Dante forsterker seg ved hver gjennomlytting av denne platen.

Ordet «hulvejen» er et glimrende eksempel på CVs konsise ordkunst; en hulvei betyr på dansk en gammel kjerrevei der veidekket, gjennom tidene, er utthult av utallige vognhjul. Umiddelbart virker dette ordet konkret og jordnært, noe som forsterkes av ordene «hugorm & spy». Men ved flere gjennomlyttinger begynner ordet «hul» å *fylles ut* og gjøre seg gjeldende på flere meningsplan; hulveien blir til et bilde på de uvirkelige «Rejser uden pas» og «Byer uden plads», som fjernsynsmediet på løgnaktig vis forfører oss med. «Hul» kan også bety noe som er tomt og meningsløst, som «lydende malm eller en klingende bjelle», for å si det med bibelske termer. «Lucifer går rundt uden sko på» er et annet glimrende bilde: referansen til den barbeinte Lucifer latterliggjør ham som en heller stusselig og ufarlig type, men antyder samtidig noe truende som lydløst sniker seg inn på oss, muligens via en blåflimrende fjernsynsskjerm. Bildet kan tolkes som et spark til de mange smakløse fjernsynspersonligheter, uten fnugg av selvrespekt, som sniker seg inn i alle hjem via usynlige radiobølger, satellittsignaler og kabler i veggene.

5. Ironi / selvironi: Den type ironisk samfunnskritikk som CV serverer på dette albumet står stadig i fare for å bli oppfattet som alvorstynget og moralistisk. Heldigvis er CV fullt klar over ironiens fallgruver og han forsøker å unngå dem gjennom bruken av selvironi. I de fire siste versene av «Alverdens turbulens», som også utgjør sangens refreng, vender CV (eller rettere sagt sangens «forteller», for å være litt pertentlig igjen) blikket mot seg selv:

Min viden er begrenset
Til det lidt jeg ved

Men de andres kultur
Er en vittighed

CV bruker her et velkjent retorisk grep for å hindre at han skal oppfattes som sur moralist: han benytter selvironi for å skape et inntrykk av smålåten ydmykhet. Denne innledende tonen av selvbetruende, retorisk ydmykhet, som umiddelbart glir over i etsende samfunnskritikk, gir også assosiasjoner til Dante. I *Den guddommelige komedies* andre sang henvender Dante seg til musene på tilsvarende servilt vis, for å be om hjelp med hukommelsen, slik at han kan beskrive Helvete best mulig (Sang II, vers 7-9). Men dette er bare et retorisk grep; verken Dante eller CV trenger hjelp med ihukommelsen, de har for god fantasi til det.

Teksten, musikken og stemmen

Denne gjennomgangen av teksten på «Alverdens turbulens» gir et godt inntrykk av hvor finslepne og fortettete sangene på dette albumet er. Men det er først når en *lytter* til hele platen samlet, at denne lille sangen på 14 vers, med innlagt munndiaré fra noen samlede TV-stemmer, virkelig kommer til sin rett. CV har selv kommentert denne egenskapen ved platen i et intervju: «Den nye plade er sådan én, man bør høre fra ende til anden. Da sangenes endelige rækkefølge indfandt sig, tænkte jeg, at historien ligger i det samlede forløb» (Larsen:2002).

En sang består som kjent av mye mer enn ord, hva kan en så si om musikken på dette albumet? Jeg er ingen musiker og innrømmer gjerne at det er tekstene jeg lytter til *først* på en sang, det musikalske kommer ofte i etterkant. Jeg vil derfor henvide til danske plateanmeldelser på Internett, når det gjelder musikken på *Fraklip fra det fjerne*. En av de beste beskrivelser av albumets lydbilde synes jeg er følgende:

Stadig overdådig indsvøbt i Kasper Windings vegetativt drømmende, lyrisk skønhedssøgende væv af klange har Jørgensens nye samling *Fraklip Fra Det Fjerne* langt hen samme åndedræt og fabulerende musikalske aura som i de væksthusrolige sange på *Sjælland*:

Et organisk efterklingende, saftspændt fluidum af lange ekkoer, roligt pulserende rytmer og uforceret perkussion (f.eks. Ole Theill's tablaer) præger disse lang-

somme, prismatisk drejende hymner, som ikke minst hørt på høyt volumen afslører en enorm spænding mellem top og bund og en rigdom af detaljer. Overfor CV's nøgternt manende melankoliker-vokal, enkle strengespil og varsomt talende melodilinjer bemærkes især den mangeårige medspiller Aske Jacobys lyriske guitarer og de skarer af blå trompettriller Flemming Agerskov (genganger fra *Sjælland*) drysser ud af hornet i Miles Davisk pendulfart mellem det køligt lyriske og det komprimeret søgende.

At CV trives hørbart med moderne musikketeknologi, med stor effekt synger på flere spor samtidig og trygt læner sig op af Windings ekstremt rumbevidste lydarkitektur afskærer dog på ingen måde denne skeptiker af en sangskriver i at hudflette programmeringen af selve bevidstheden. (Villemoes:2002)

Selv om denne beskrivelsen til tider kan ligne på noe tatt fra en vinspalte, synes jeg den er treffende. Særlig er uttrykk som «væv av klange», «organisk», «prismatisk», «komprimert» og «rombevisst lydarkitektur» velegnede til å beskrive albumets sound. Denne kombinasjonen av noe komprimert, organisk og prismeaktig finner en også igjen i sangtekstene. Andre danske kritikere har bemerket at *Fraklip fra det fjerne* mangler gode melodier, noe som tidligere har vært et av CVs kjennemerker. Dette kan nok stemme, men igjen er det på sin plass å minne om at platen må vurderes som en helhet, ikke som en samling isolerte enkeltmelodier. En god melodi har en tendens til å selvstendiggjøre og isolere seg selv; det er en effekt CV ikke er ute etter på denne platen, tror jeg. Musikken på *Fraklip fra det fjerne* er mer retorisk tilpasset platens helhet. Det er snakk om «klanglandskaper» som glir over i hverandre, mer enn atskilte melodier. Det *samlede* lydbildet på *Fraklip fra det fjerne* er minst like gjennomarbeidet som tekstene, dessuten står de meget godt til sangtekstenes innhold.

Endelig så kommer en ikke utenom CVs unike stemme. (Her er det *ikke* nødvendig å trekke inn tekstens «fortellerstemme».) Den er til tider skjærende, mørk og rå som en Dylan, til tider fleipende, sarkastisk og sårbar som en Lennon (eller en Eminem for den saks skyld). CVs stemme er det stedet hvor hans musikalitet og ironi – kropp og språk – *smelter sammen*. Særlig merkes dette i CVs intonasjon av sylkvasse enderim. CVs forhold til enderimet er en sak for seg. I et intervju fra 1996 sier han bl.a.

følgende: «Rimene skal komme som pludselige chok for publikum. Hver gang rimet kommer, giver det jo også et kick i musikken. Rimet er selve pulsen i rock & rul [...]» (Holten Hansen:2001).

En mediekomedie

Fraklip fra det fjerne er et krevende album, det er mørkt og alvorlig, men også smakfullt krydret med sardonisk humor og skarpt vidd. I tillegg så nyanse- rer det lyse og prismeaktige lydbildet den mørke tonen i tekstene veldig bra. *Fraklip fra det fjerne* kan faktisk – mørket og melankolien til tross – karakteriseres som *en komedie* – på samme vis som Dantes mesterverk er blitt hetende *Den guddommelige komedie*. En «komedie» ble i middelalderen definert som et verk som begynner tragisk, men ender lykkelig. Helten i *Divina Commedia* begynner sin vandring ensom og motløs, men etter en strevsom og skremmende reise, gjennom dødsriker og skjærsild, havner han til slutt i himmelriket, hos Gud og sin elskede Beatrice. CVs CD har også en lykkelig utgang, det løgnaktige fjern-synet skrur av til slutt. *Fraklip fra det fjerne* er derimot *ikke* en «guddommelig» komedie, men heller en slags **mediekomedie**. Går det virkelig an å håpe på at fjernsynsmediet, en gang i en fjern fremtid, vil bli brukt til noe annet enn brød og sirkus? Muligheten er der.

Den lykkelige slutten på *Fraklip fra det fjerne* skjer i den aller siste sangen. Denne tiende sangen er den eneste som er noenlunde ikke-ironisk, tvert om har den et lett naivistisk skjær. Den heter «En stor dag» og lyder slik:

EN STOR DAG

Mit hjerte det summer af farver & fest
Det lysner i øst & det blåner i vest

Mod alle odds står mit mismod for fald
Det føles som om noget går som det skal

Dagen er reddet & kysten er klar
Jeg er den der er skredet så skaf en vikar

Der er nåde i vente & syner på spil
Jeg aldrig får set
Jeg tilgir mig selv ligesom jeg vil

I al min naivitet

Det er som jeg er ramt af et trylleslag
Jeg har svært ved at huske mine nederlag

Dagen er reddet & kysten er klar
Jeg er den der er skredet så skaf en vikar

Effekten av denne enkle, nesten barnlige, sangen er slående, etter alle de dystre stemninger lytteren er blitt ledet gjennom på platens ni foregående sanger. (Som et apropos kan det nevnes at Dantes *Helvete* tilsvarende består av nettopp ni sirkelrunde sfærer, akkurat som sporene på en CD-plate.) I denne avsluttende sangen puster fortelleren ut etter sin strabasiøse ferd gjennom mediehelvetet. Det lysner «af farver og fest», solen er i ferd med stige i øst, mens månens TV-aktige lys «blåner i vest». På en tidligere sang har CV brukt månen som bilde på et fjernsynsapparat slik: «Henover byen går *månen på* / Alting klapper i takt / Jeg roder mig ud i hvadsomhelst / I overmod & dødsforagt» («Neon nok», min uth.). Fargen «blå» går igjen på flere av sangene og representerer både det blålige lysskjæret fra fjernsynsskjermene, som blafrer i alle hjem hver kveld, og det dystre tussmørket i dødsriket. På sangen «Nede med nuet» lyder refrenget således: «Nede med nuet hvor blåt ka' det bli». (CV har dessuten i et intervju innrømmet at: «inde bag de smukke og komplekse klanglandskaber – gemmer sig en regulær bluesplade.» (Holten Hansen:2001)) På denne aller siste optimistiske sangen er altså «blålyset» på retrett. Mens den første sangen beskrev hvordan «Alverdens turbulens / Fortaber seg imens / Hun zapper mit cirkus til ro», begynner her fortellerens hjerte igjen å banke; han har sluppet unna fjernsynets klamme, bedøvende grep, «det summer af farver & fest», verdens mangfoldige og fargerike turbulens vekkes atter til live. Fortelleren har ledet oss trygt gjennom den elektroniske skuggeheimen: «Dagen er reddet & kysten er klar», nesten som «af et trylleslag». Kanskje er det fjernsynets AV-knapp som forårsaker trylleslaget, mens fjernkontrollen er tryllestaven det viftes med.

Denne siste optimistiske sangen synes å ville uttrykke at *ikke alle* skygger er løgnaktige og

forføreriske. Det finnes kunst, musikk, poesi, fotografier – ja kanskje også fjernsynsbilder – som gir oss «Skygger af skønhed», for å sitere tittelen på en sang fra CVs forrige studioalbum. Alle som kjenner til CVs musikalske talent vet at han har en unik evne til å skape skjønne, melodiose skyggestemninger. Men alt til sin tid. Vår tid er dessverre en dårlig tid for melodisk lyrikk; i en tid der musikk og fjernsynsskygger til de grader brukes som opium for folket, er det viktig å få frem at skyggebilder *kan* være falske fraklipp. Kunst, musikk, poesi og bilder *kan* være forføreriske og løgnaktige. Den lykkelige slutten på *Fraklip fra det fjerne* innebærer derfor *ikke* en oppstigning til himmelriket, men en tilbakevending til virkeligheten, etter lang tids vandring i den elektroniske dødsskyggedalen.

De sentrale linjene i «En stor dag» finner en i refrenget, der heter det: «Der er nåde i vente & syner på spil / Jeg aldrig får set / Jeg tilgir mig selv ligesom jeg vil / I al min naivitet». Ordene «en stor dag», «nåde», «syner» og «tilgir» spiller igjen på kristen mytologi, men her, for første gang på denne platen, er det *ikke* døden og dødsriket det hentydes til, men derimot utopiske «syner» om en bedre verden. Dette er ikke himmelske, overnaturlige syner, men derimot tanker om en bedre fremtid som vi «aldrig får set», en fremtid som ligger utenfor vår egen levealder. Her er fortelleren oppriktig ydmyk, han innrømmer at all den fortvilede klagingen over TV-kulturens dumheter er barnlig og naiv; fortelleren bekjenner her sin *troskyld*. Men like etter tilgir han seg selv, han innser at det er viktig å bevare en naiv tro på en utopisk «stor dag»; vi må ikke miste *all* vår barnlige tro på fremtiden, samme hvor mørk situasjonen måtte bli. CV har bevart sin tillit til tilværelsen og nettopp derfor smerter den allmenne verdensglemselen ham mer enn de mer tykkhudete og «avzappede» av oss.

Naivitet er det motsatte av ironi – og motsetninger tiltrekker hverandre. Ekte ironi har nettopp sitt utgangspunkt i en naiv (og sårbar) forventning til en bedre verden. Også rockemusikken har sine røtter i en blanding av aggressiv ironi og sårbar troskyldig-

het. Derfor tilgir vi gjerne den gamle rockeren, C. V. Jørgensen, både hans melodiose naivitet og hans mollstemte ironi. Og hvem vet, kanskje han på sin neste plate vil lede oss *gjennom* skjærsilden, kanskje han neste gang gir oss et glimt av *Helvetes motsetning*: Paradis på jord? Potensialet er der. Det sies at den som venter på det gode, venter ikke forgjeves.

En tidligere versjon av denne artikkelen er publisert på nettstedet www.localmotives.com.

Litteratur

- C.V. Jørgensen: *Fraklip fra det fjerne* (tekstark), Sony Music Entertainment (Denmark), 2002.
- Dante Alighieri: *Den guddommelege komedie*, Gyldendal, Oslo, 2000.
- Holten Hansen, Hans: «Det rimer, det regner», artikkel om C.V. Jørgensen i *Reception – tidsskrift for nordisk litteratur* nr. 44 oktober/2001.
- Larsen, Thomas Ulrik: «Den moderen blues», intervju med C.V. Jørgensen i musikkmagasinet *Lineout* nr. 49 juni/2002.
- Lynggaard, Klaus: «En spids pen til en slapp tid», anmeldelse i *Information* 25/05-02.
- Mors, Klaus: anmeldelse på nettstedet *Murmur* 07/08-02.
- Skotte, Kim: «Fraklip og indstik», anmeldelse i *Politiken* 08/06-02.
- Søie Hansen, Thomas: «Nordsjællandske fraklip», anmeldelse i *Berlingske tidende* 28/05-02.
- Villemoes, Lars: «Ikke helt nede med nuet», anmeldelse i *Weekendavisen* 05/09-02.

Kilder på internett

Nettside for C. V. Jørgensen: www.cvjoergensen.dk

Anmeldelse i *Berlingske tidende* 28/05-02:

<http://www.berlingske.dk/kultur/artikel/aid=186846/>

Anmeldelse i *Information* 25/05-02:

<http://www.information.dk/Indgang/VisArkiv.dna?pArtNo=20020525129168.txt>

Anmeldelse i *Politiken* 08/06-02:

<http://politiken.dk/VisArtikel.sasp?PageID=220206>

Artikkel om C. V. Jørgensen i tidsskriftet *Reception*:

http://www.reception.hum.ku.dk/arkiv/nr_44/Det_rimer_det_regner.html

Intervju med C. V. Jørgensen i musikkmagasinet *Lineout*:

http://www.rytmiskmusik.dk/lineout/mod.php?mod=userpage&menu=80001&page_id=15

Dantes verker finnes på internett her:

<http://dante.ilt.columbia.edu/new/index.html>

ERIK SKJVELAND (f. 1961) *Cand.philol. i allmenn litteraturvitenskap. Lektor og skribent. E-post: fag_es@hfk.vgs.no*.